

եաբը. բայց միշտ պահած է իր հին անունը. շէնք մը, զոր վերցուցած են Մայր-Վարժարանի բակը (պարտեզը) ընդարձակելու համար:

Հաւանական է նաեւ որ Կոլոտի Մատենադարանը մասամբ հաստատուած ըլլար Իւսկիւտար, Ս. Կարապետի մօտ, նոյն իսկ Կոլոտի Գպրոցի (շէնքին) մէջ. այն շէնքը, որ ետքը ճեմարան անունով հռչակուեցաւ: Բայց որովհետեւ Ղուկաս Վարդապետը, Կոլոտի Գպրոցին ուսուցիչն եւ Թարգմանիչը, իր Թարգմանած գրքերու յիշատակարաններուն համեմատ, կը գտնենք Գուժ-Գափու, Պատրիարքարան, Մայր-Եկեղեցի, Կարելի է ըսել թէ Կոլոտի Գպրոցն ու Մատենադարանը վերջնապէս հաստատուած էին Գուժ-Գափու: Վասն զի Կոլոտին յաջորդը, Նալեան, իր վերջին օրերուն, ըստ Պատմաճեան Գրիգոր Պատրիարքի, իր անձնական բոլոր գրքերը նուիրեց Մայր-Եկեղեցւոյ, այսինքն Կոլոտի Մատենադարանին:¹

Նալեան, Կոլոտի ամէնէն յաջող եւ սիրելի աշակերտը եւ իր անմիջական յաջորդը, գիտենք արդէն թէ հաւատարմաբար շարունակեց իր Վարժապետին ու Վարդապետին գործը, քաջալերելով Ղուկաս Վարդապետին Թարգմանչական աշխատութիւնները: Նալեան ոչ միայն գրամ տուաւ եւ բարոյական ոյժերով յառաջ տարաւ իրենց գպրոցին գործը, այլ՝ անձամբ եւս աշխատեցաւ թէ իբր Թարգմանիչ եւ թէ, մանաւանդ, իբր

¹ Նաեւ զայս եւս յիշման արժան է, որ բոլոր զգրեանս իւր ետ եւ պարգեւեաց յիշատակ Ս. Աստուածածնի, Պատրիարքարանի եկեղեցւոյն Հայոց, որ ի Ստամպուլ, ի Ղուժ-Ղափուի թաղն:

² Եւ զայլ հոգալիս, զոր ինքն (Նալեան) հոգաց ի կենդանութեան իւրում եւ զոր մէք՝ զկնի վախճանման նօրին, ըստ իւրոյ կամեցողութեան, (Յիշատակարան Պատմաճեան Գրիգոր Պատրիարքի):